

7/1343

**T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI**

Sayı : B.02.0.003/01-838

04/03/2008

Konu : 7/1343 sayılı
yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) TBMM Başkanlığı'nın 14.01.2008 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1343-2667/5964 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 22.01.2008 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-30-13/253 sayılı yazısı.

Gaziantep Milletvekili Sayın Akif EKİCİ tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan 7/1343 sayılı yazılı soru önergesinin cevabına ilişkin olarak, Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Müsteşarlığı'nın 12.02.2008 tarih ve B.02.1.DPT.0.08.02/8/494 sayılı yazısı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Nazım EKREN
Devlet Bakanı
ve
Başbakan Yardımcısı

EK: DPT Müsteşarlığının yazısı ve eki. (5 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

T.C.
BAŞBAKANLIK
DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI MÜSTEŞARLIĞI
İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü

SAYI : B.02.1.DPT.0.08.02 / 18 / 494
KONU : Yazılı Soru Önergesi

12 ŞUBAT 2008

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sayın Nazım EKREN)

İlgi: 24.01.2008 tarih ve B.02.0.003/01-271 sayılı Evrak Akış ve Talimat Formunuz Eki, Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 22.01.2008 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-30-13/253 sayılı yazısı.

Gaziantep Milletvekili Sayın Akif EKİCİ tarafından Sayın Başbakanımıza tevcih edilen ve ilgi yazı ekinde iletilen yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Ahmet TIKTIK
Müsteşar

EK : Yazılı Soru Önergesi ve Cevap (4 Sayfa)

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı	
Tarih	12.02.2008
Sayı	550

**Gaziantep Milletvekili Sayın Akif EKİCİ Tarafından Sayın Başbakanımıza Teveih
Edilen Yazılı Soru Önergesi ve Cevapları**

SORU: Bugün gelinen noktada mevcut teşvik sistemini nasıl değerlendiriyorsunuz?

CEVAP: Mevcut teşvik sistemimiz içerisinde yatırım, ihracat, KOBİ, Ar-Ge, istihdam, bölgesel gelişme gibi çeşitli konularda genel teşvik uygulamaları bulunmaktadır. Bu teşvikler ile firmaların çeşitli alanlardaki ihtiyaçlarının karşılanmasında destek olunmaktadır. İhracata yönelik teşvikler ile firmaların yurt dışı piyasalara açılmaları, bu piyasalarda tutunmaları ve marka oluşturmaları desteklenmiş; KOBİ yardımları ile KOBİ'lerin, teknik destek gereksinimleri, nitelikli eleman ve çeşitli konularda eğitim ihtiyaçları karşılanmıştır. Teşvik sistemimiz içinde bulunan ve bir çok farklı kurum tarafından uygulanan Ar-Ge destekleri ile ise firmalarımızın yüksek katma değerli üretim yapısına geçtikleri, yeni araştırma projeleri yürüttükleri ve üniversite-sanayi işbirliğini geliştirdikleri gözlenmiştir.

Ayrıca, mevcut teşvik sistemimizde bölgesel destekler olarak 5084 sayılı Kanun ve 5350 sayılı Kanun ile getirilen teşviklerin ayrı bir yeri bulunmaktadır. Bu Kanunlar TÜİK 2001 verileri ile belirlenen fert başına gayri safi yurt içi hasıla tutarı 1500 ABD Doları veya daha azı olan illeri, bu iller dışında kalan ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca 2003 yılı için belirlenen sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasına göre endeks değeri eksi olan iller ile kalkınmada öncelikli yöreler dahilindeki diğer illeri kapsamaktadır. Bu kanunların amacı gelir seviyesi düşük olan ve sosyo-ekonomik seviyeleri gittikçe azalan illere; gelir vergisi indirimi, sigorta primi teşviki, enerji desteği, yatırımlara bedelsiz arsa ve arazi temini suretiyle yatırım çekilmesi ve söz konusu illerdeki istihdamın artırılmasıdır. Ancak, Gaziantep ilimiz yukarıda bahsi geçen kriterler itibarıyla az gelişmiş iller arasında bulunmadığından, söz konusu tedbirler bu ilimiz için uygulanamamaktadır. Esasen bu kapsamdaki uygulamalar, sektörler itibarıyla bir farklılık göstermemekte, illerimizin gelişmişlik seviyelerini dikkate almaktadır.

Yatırım yerinin, şeklinin ve boyutunun tespitinde belirleyici olan faktörler politik ve kurumsal ortam, makroekonomik gelişmeler, iş ortamı, altyapı ve yatırım yeri avantajları olarak sıralanabilir. Yatırım yeri avantajları arasında sayabileceğimiz teşvikler ise kendi içinde aynı teşvikler, nakdi teşvikler, vergi ve prim teşvikleri ile garanti, altyapı hazırlama, enerji desteği, teknik destek, eğitim ve danışmanlık desteği gibi diğer pek çok unsurdan oluşmaktadır.

Genel olarak yatırım ve istihdam üzerindeki vergi, prim ve benzeri yüklerin hafifletilmesine dönük düzenlemelerin tek başına amaçlanan yatırım ve istihdam artışını sağlamayacağı, bu tür teşviklerin yatırım ve istihdam maliyetlerini düşürücü bir etkisi olmakla birlikte, yukarıda sayılan diğer unsurlarla da desteklenmediği sürece istenilen sonucun elde edilemeyeceği düşünülmektedir. Bu yüzden vergi ve prim teşvikleri de dahil olmak üzere teşvikler, yatırımların ve istihdamın artırılmasında bütünün bir unsuru olarak dikkate alınmalıdır.

Halihazırda Kanun kapsamında olan illerde 2003-2007 döneminde toplam 26,4 milyar TL'lik yeni yatırım gerçekleştirilmiş olup son 5 yılda 183.676 kayıtlı yeni istihdam yaratılmıştır. Bu kapsamda bazı illere yeni yatırımların çekilmesi ve bu illerde istihdamın artırılması konularında getirilen teşvikler, işletmelere ve yatırımcılara destek olmuştur. Ancak iller bazında bakıldığında yeni yatırımların Kanun kapsamındaki tüm illerde istenen ölçüde artmadığı ve yeni yatırımların dolayısıyla da yeni istihdamın belli illerde toplandığı da

görülmektedir. Bu nedenle, genel olarak Kanun kapsamında birlikte belli alanlarda iyileştirilmeye ihtiyaç duyulmuştur.

SORU: Teşvik kapsamındaki illerde yapılan yatırımlar hangi orandadır? İller bazında ne kadar yatırım yapılmıştır?

CEVAP: Hazine Müsteşarlığı verilerine göre Kanun kapsamındaki illerde 2003-2007 yılları arasında gerçekleşmesi öngörülen teşvik belgeli yatırımlar ekteki tabloda sunulmaktadır.

Tablodan görüldüğü gibi Kanun kapsamındaki illerde gerçekleşen yatırım miktarı, 2003 yılında 2.9 milyar YTL'den 2004 yılında 3,5 milyar YTL'ye, 2005 yılında ise 7,5 milyar YTL'ye çıkmıştır. 2006 yılında ise bu illerde gerçekleşen yatırım miktarı 4.8 milyar YTL'ye düşmüş ancak 2007 yılında tekrar artarak 7,5 milyar YTL olmuştur.

Ayrıca tabloda yer aldığı üzere, Kanun kapsamındaki illerde gerçekleşen yatırım miktarının Türkiye geneli yatırımlar içindeki payı 2003 yılında yüzde 11,4'ten 2004 yılında yüzde 16,4'e, 2005 yılında ise yüzde 28,6'ya çıkmıştır. 2006 yılında bu illerde gerçekleşen yatırım miktarının tüm ülke yatırımları içindeki payı yüzde 22,1'e düşmüş ancak 2007 yılında tekrar artarak yüzde 29,2 olmuştur.

SORU: Mevcut teşvik sisteminde bir değişiklik yapmayı düşünüyor musunuz?

CEVAP: Bölgesel devlet yardımları uygulamalarının hem bölgesel gelişme politikaları hem de rekabet politikaları çerçevesinde düşünülmesi gerekmektedir.

Nitekim, 9. Kalkınma Planında Rekabet Gücünün Artırılması gelişme ekseninde İş Ortamının İyileştirilmesi bölümündeki "Teşvik sistemine, seçicilik taşıyan ve yönlendirme gücü olan unsurlar ilave edilecektir. Uygulamaların koordinasyonu sağlanarak mükerrer uygulamalara son verilecek ve teşviklerin etkinliği takip edilecektir. Uygulamalarda öngörülebilirlik ve şeffaflık sağlanacak, bürokrasi azaltılacaktır. Sistemin AB'ye uyumu sağlanarak DTÖ kurallarına uygun hareket edilmeye devam edilecektir." ifadesi ile devlet yardımlarının genel çerçevesi belirlenmiştir. Buna ilaveten 9. Kalkınma Planının Bölgesel Gelişiminin Sağlanması gelişme ekseninde Bölgesel Gelişme Politikasının Merkezi Düzeyde Etkinleştirilmesi bölümünde öncelik olarak "Bölgelerde; yenilikçi, rekabet edebilir, dinamik ve yüksek katma değer yaratabilen öncü sektörler seçilecek ve desteklenecektir. Bölgesel ve sektörel önceliklere dayalı, daha seçici ve mekansal odaklı devlet yardımları sistemi ile uygulamanın izlenmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi için gerekli mekanizmalar oluşturulacaktır." ifadesi ile devlet yardımlarının bölgesel boyutu belirtilmiştir.

Ayrıca 2008-2010 Orta Vadeli Programının "Bölgesel Gelişme ve Bölgesel Gelişmişlik Farklarının Azaltılması" gelişme ekseninde "Bölgesel ve sektörel öncelikleri dikkate alan, seçici ve mekansal odaklı devlet yardımları sistemi oluşturulacaktır" ifadesi yer almaktadır.

Nihayet, 2008 Yılı Programında Rekabet Gücünün Artırılması gelişme ekseninde İş Ortamının İyileştirilmesi bölümünde AB'ye olan taahhütlerimizi yerine getirmek üzere devlet yardımlarının izlenmesi, denetlenmesi ve koordinasyonu amacıyla bir kanunun çıkarılacağı belirtilmiştir. Aynı Programın Bölgesel Gelişiminin Sağlanması gelişme ekseninde Bölgesel Gelişme Politikasının Merkezi Düzeyde Etkinleştirilmesi bölümünde "Devlet yardımları mekanizması ve öncelikleri bölgesel gelişme politikaları da dikkate alınarak gözden geçirilecek, bölgesel ve sektörel önceliklere dayalı seçici ve mekansal odaklı bir uygulama sistemi oluşturulacaktır." şeklinde bir tedbir yer almaktadır.

Bilindiđi üzere 5084 ve 5350 sayılı kanunların başvuru süreleri 2008 yılı sonunda sona ermektedir. Bu tedbir kapsamında AB'ye uyum çalışmalarını da dikkate alarak 2008 sonrası dönemi için bölgesel ve sektörel öncelikler ile uygulama stratejisinin yeniden belirlenmesi gerekmektedir. Söz konusu çalışmaların 5084 ve 5350 sayılı Kanunların uygulama sonuçlarının tam olarak değerlendirilmesi üzerine bina edilmesi önem arz etmektedir.

SORU: Gaziantep ve benzeri şehirler teşvik kapsamı dışında bırakılarak cezalandırılmıştı. 23. Dönemde Gaziantep Teşvik kapsamına alınacak mı? Yoksa bu cezalandırma devam mı edecek? Gaziantep'in teşvik dışı bırakılmasından dolayı görmüş olduğu zararın telafisi için nasıl bir uygulama yapılacaktır?

CEVAP: Halen 5084 ve 5350 sayılı Kanunların uygulama sonuçları değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, kapsam da olan veya olmayan illerin durumu dikkate alınarak daha etkin ve daha şeffaf bir bölgesel ve sektörel teşvik sisteminin oluşturulması çalışmaları yürütölmektedir. Bu çalışmaların tamamlanmasını müteakip, illerin özelliklerini ve potansiyellerini dikkate alan ve bölge bazında teşvik araçlarıyla desteklenen bir sistemin oluşturulması öngörülmektedir.

Diğer taraftan Gaziantep gibi gelişmiş illerimizin girişimci potansiyellerini ve sanayi birikimini kullanarak ve AR-GE – Teknoloji desteklerinden istifade ederek daha ileri sanayilere ve ürönlere doğru farklılaşmaya gitmeleri önem arz etmektedir. Gaziantep etrafındaki iller daha çok emek yoğun alanlarda faaliyetlerini yürütürken, Gaziantep'in daha yüksek katma değerli alanlara yönelmesi, özellikle hizmet sektöründe bölgenin merkezi olması durumunu sürdürmesi beklenmektedir.

YATIRIM TEŞVİK BELGELERİ KAPSAMINDA YATIRIM TUTARI					
İller	Öngörülen Yatırım Tutarı (1000 YTL)				
	2003	2004	2005	2006	2007
Adıyaman	214.300	32.400	58.800	139.300	205.500
Afyonkarahisar	127.500	97.400	252.100	112.000	188.200
Ağrı	6.000	11.600	13.100	6.000	33.500
Aksaray	6.400	82.300	77.800	54.100	235.500
Amasya	13.700	46.100	57.500	54.200	102.000
Ardahan	1.800	5.300	4.500	19.100	2.400
Bartın	13.500	111.800	217.000	14.900	9.900
Batman	34.100	41.100	13.700	43.500	80.300
Bayburt	5.600	1.400	1.600	7.400	31.000
Bingöl	700	8.100	7.800	3.600	15.400
Bitlis	3.800	13.500	6.000	8.900	13.300
Çankırı	9.400	50.800	24.600	621.100	302.700
Diyarbakır	51.500	89.800	95.100	134.300	291.500
Düzce	33.500	224.000	356.900	348.700	146.600
Erzincan	35.900	63.700	31.900	26.500	37.000
Erzurum	13.400	70.700	151.900	34.600	122.000
Giresun	5.300	42.700	49.300	118.400	59.300
Gümüşhane	4.100	32.800	18.100	10.600	80.600
Hakkari	6.700	10.900	33.900	14.400	8.800
Iğdır	7.500	16.300	1.600	9.200	4.800
Kars	6.200	7.000	37.300	23.200	72.400
Kırşehir	1.000	48.600	102.300	11.500	94.000
Malatya	211.500	253.800	150.400	164.200	112.700
Mardin	17.800	42.300	43.700	60.300	18.800
Muş	7.400	6.900	7.200	18.600	135.300
Ordu	20.500	66.700	107.300	130.200	290.600
Osmaniye	71.200	195.200	293.800	237.700	465.200
Siiirt	4.400	37.900	47.100	15.400	40.400
Sinop	10.900	12.100	5.400	14.800	14.700
Sivas	14.700	198.700	204.100	81.900	208.000
Şanlıurfa	118.400	54.400	70.600	99.700	135.000
Şırnak	34.400	161.100	90.200	75.200	34.000
Tokat	27.600	39.100	70.200	177.500	327.700
Uşak	41.600	132.800	210.200	29.800	55.600
Van	22.500	13.400	106.800	129.500	91.200
Yozgat	6.600	197.000	160.900	79.400	133.200
Artvin	49.300	17.700	29.700	49.700	84.000
Çorum	51.400	62.900	80.600	124.500	136.500
Elazığ	89.100	58.800	205.400	204.300	284.900
Kahramanmaraş	1.174.500	187.500	784.300	656.800	1.274.000
Karaman	2.800	275.300	170.600	40.300	94.300
Kastamonu	147.600	9.500	56.400	145.000	512.200
Kilis	2.000	4.300	11.500	200	27.600
Kütahya	67.500	209.900	614.000	105.800	110.000
Nevşehir	49.000	20.900	95.000	66.300	117.000
Niğde	56.200	60.000	135.100	9.400	284.700
Rize	8.100	30.900	35.300	132.600	198.000
Trabzon	37.500	74.500	116.300	186.500	92.000
Tunceli	0	900	10.500	300	122.300
49 İL TOPLAMI	2.946.800	3.532.700	7.530.400	4.851.300	7.536.600
YÜZDE PAY(49 İL)	11,4%	16,4%	28,6%	22,1%	29,2%
DİĞER İLLER	22.922.100	18.033.900	18.770.400	17.076.000	18.317.400
TOPLAM	25.868.900	21.566.600	26.300.800	21.927.300	25.854.000

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı